

פדיון שבויים בעד ונגד

הרב תמרה שיפרין +

- האם חייבים לפדות שבויים?
- איך פודים?
- מבצע צבאי
- כסף
- חילופי שבויים / אסירים
- פה כולם שווים, חבר, אך יש כאלה ששווים יותר...
- תלמידי חכמים
- נשים
- ילדים
- מה הכללים ומתי זורקים את הכללים לכל הרוחות

בראשית פרק י"ד י"ב – טז

וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רַכְשׁוֹ בְּנֶאֱחֵי אַבְרָם וַיֵּלְכוּ וְהוּא יוֹשֵׁב בְּסֻדָּם :
וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיִּגַּד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי וְהוּא שָׂכַן בְּאַלְנֵי מִמְרָא
הָאֲמֹרִי אֲחֵי אֲשַׁכֵּל וְאֲחֵי עֲנֹר וְהֵם בְּעַלֵי בְרִית־אַבְרָם :
וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו וַיְלִידֵי בֵיתוֹ
שְׂמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן :
וַיַּחְלֶק עֲלֵיהֶם לְלִילָה הוּא וְעַבְדָּיו וַיִּכְּסוּ
וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוּבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק :
וַיָּשָׁב אֶת כָּל־הָרַכָּשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וְרַכְשׁוֹ הַשֵּׁיב
וְגַם אֶת־הַנְּשִׁים וְאֶת־הָעָם :

בראשית פרק ל"ד כה-כו

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹי
אֲחֵי דִינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֹאוּ עֲלֵהֶעִיר בְּטַח וַיַּהֲרֹגוּ כָּל־זָכָר:
וְאֶת־חַמּוֹר וְאֶת־שָׁכֶם בְּנוֹ הָרֹגוּ לְפִי־חָרֵב וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָה מִבֵּית שָׁכֶם
וַיֵּצְאוּ:

הרב יעקב מדן "כי קרוב אליך" פרשת וישלח
מציע שמדובר בפעולת חילוץ. דינה לא רק נאנסה ועונתה בידי
שכם, הוא גם חטף אותה והחזיק אותה ביתו במשך המשא ומתן עם
בני יעקב וגם אחריו.

שמואל א' פרק ל'

- א וַיְהִי בְּבֹא דָוִד וְאֲנָשָׁיו צָקְלָג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וַעֲמַלְקִי פָּשְׁטוּ אֶל־נֶגְבֹ וְאֶל־צָקְלָג וַיִּכּוּ אֶת־צָקְלָג וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָהּ בְּאֵשׁ׃
ב וַיֵּשְׁבוּ אֶת־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר־בָּהּ מִקָּטָן וְעַד־גָּדוֹל לֹא הָמִיתוּ אִישׁ
וַיִּנְהָגוּ וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם׃
- ג וַיָּבֹא דָוִד וְאֲנָשָׁיו אֶל־הָעִיר וְהִנֵּה שְׂרוּפָה בְּאֵשׁ
וַנְּשִׂיָהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם נֹשְׁבוּ׃
- ד וַיֵּשֶׂא דָוִד וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ
עַד אֲשֶׁר אִיוֹבָהֶם כַּח לְבַכּוֹת׃
- ה וַשִּׁתִּי נִשִּׂידוּד נֹשְׁבוּ אַחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵלִית וְאַבִּיגַיִל אִשְׁתִּי נָבַל הַכַּרְמֶלִי׃

שמואל א' פרק ל'

וַיִּתְּצֶר לְדָוִד מְאֹד כִּי־אָמְרוּ הָעָם לְסָקְלוֹ כִּי־מָרָה נִפְּשׁ כָּל־הָעָם
אִישׁ עַל־בְּנוֹ וְעַל־בְּנֹתָיו וַיִּתְחַזַּק דָּוִד בַּה' אֱלֹהָיו:
[...]

ח וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּה' לֵאמֹר אֶרְדֹּף אַחֲרֵי הַגְּדוּד־הַזֶּה הַאֲשֶׁגְנוּ
וַיֹּאמֶר לוֹ רְדֹף כִּי־הִשָּׁג תִּשְׁיֵג וְהִצֵּל תִּצְּלֵל:
ט וַיִּלָּךְ דָּוִד הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר אָתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד־נַחֲל
הַבְּשׂוֹר וְהַנּוֹתְרִים עִמָּדוֹ:

דוד אוסף מודיעין

שמואל א' פרק ל'

[...] טז וַיִּרְדּוּהוּ וְהִנֵּה נְטִישִׁים עַל־פְּנֵי כָּל־הָאָרֶץ אֲכָלִים וְשֹׁתִים וְחֻגְגִים
בְּכָל־הַשָּׂלָל הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאָרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאָרֶץ יְהוּדָה :
יז וַיִּבְּכוּ דָוִד מִהִנָּשֵׁף וְעַד־הָעֶרֶב לְמַחֲרָתָם וְלֹא־נִמְלָט מֵהֶם אִישׁ
כִּי אִם־אֲרִבַּע מֵאוֹת אִישׁ־נָעַר אֲשֶׁר־רָכְבוּ עַל־הַגְּמָלִים וַיִּנָּסוּ :
יח וַיִּצַּל דָּוִד אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ עִמָּלְק וְאֶת־שֵׁתִי נָשִׂיו הִצִּיל דָּוִד :
יט וְלֹא נֶעְדַּר־לָהֶם מִן־הַקָּטָן וְעַד־הַגָּדוֹל וְעַד־בָּנִים וּבָנוֹת וּמִשָּׂלָל וְעַד
כָּל־אֲשֶׁר לָקְחוּ לָהֶם הַכֹּל הֵשִׁיב דָּוִד :

בבא בתרא ח ע"ב

פְּדִיוֹן שְׁבוּיִם מִצָּוָה רַבָּה הִיא. [...] "וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלַיְךָ אָנָּה נִצָּא,
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה', אֲשֶׁר לַמּוֹת – לַמּוֹת, וְאֲשֶׁר לַחֲרָב –
לַחֲרָב, וְאֲשֶׁר לָרָעַב – לָרָעַב, וְאֲשֶׁר לַשָּׁבִי – לַשָּׁבִי". וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
כָּל הַמְּאוּחָר בְּפָסוּק זֶה קָשָׁה מִחֲבִירוֹ. חֲרָב קָשָׁה מִמּוֹת, [...] "
יִקָּר בְּעֵינַי ה' הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו". רָעַב קָשָׁה מִחֲרָב [...]: "טוֹבִים
הָיוּ חֲלָלֵי חֲרָב מִחֲלָלֵי רָעַב". שָׁבִי [קָשָׁה מִכּוֹלָם] – דְּכּוֹלָהוּ אֵיתְנָהוּ
בֵּיהּ

גיטין מה עא

מִתְנִי אֵין פּוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִין יֵתֵר עַל פְּדֵי דְמִיָּהוֹן, מִפְּנֵי תִיקוֹן הָעוֹלָם.

וְאֵין מִבְּרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִין, מִפְּנֵי תִיקוֹן הָעוֹלָם.

רַבּוֹן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:

מִפְּנֵי תִקְנַת הַשְּׁבוּיִין. [מפני תקנת השבויים]

גַּמְי' אֵיבַעֲיָא לָהּ: [נשאלה להם ללומדים]

הָאֵי "מִפְּנֵי תִיקוֹן הָעוֹלָם" [מה הכוונה בביטוי מפני תיקון עולם?]

מְשׁוּם דּוּחָקָא דְצְבוּרָא הוּא, [משום דוחק הציבור כלומר המחירים רק יעלו

ול יישאר כסף בקופת הציבור]

אוּ דִילְמָא מְשׁוּם דְלָא לְגַרְבוּ וְלִיְתוּ טְפִי? יחטפו ויביאו שבויים יותר]

[או שמא כדי שלא יהיה כדאי לשובים לשבות דווקא שבויים יהודים?].

משנה תורה לרמב"ם, הלכות מתנות עניים פרק ח' הלכה י' (1168)

פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים קוֹדֵם לְפִרְנֶסֶת עֲנִיִּים וְלִכְסוּתָן.

וְאִין לָךְ מִצְוָה גְּדוֹלָה כְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים שֶׁהַשְּׁבוּי הֵרִי הוּא בְּכָלֵל הָרַעֲבִים וְהַצְּמֵאִים וְעָרוּמִים וְעוֹמֵד בְּסַכַּנֵּת נַפְשׁוֹת.

וְהַמַּעֲלִים עֵינָיו מִפְּדִיוֹנוֹ הֵרִי זֶה עוֹבֵר עַל (דברים טו ז) "לֹא תֹאמַץ אֶת לִבְבְּךָ

וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ" וְעַל (ויקרא יט טז) "לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ" וְעַל (ויקרא כה נג)

"לֹא יִרְדְּנוּ בְּפֶרֶךְ לְעֵינֶיךָ". וּבִטֹל מִצְוֹת (דברים טו ח) (דברים טו יא)

"פֶּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ". וּמִצְוֹת (ויקרא כה לו) "וְיָחִי אָחִיךָ עִמָּךְ". (ויקרא יט יח)

"וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ".

(משלי כד יא) "וְהִצֵּל לְקַחִים לַמָּוֹת" וְהִרְבֵּה דְבָרִים כְּאֵלוֹ.

וְאִין לָךְ מִצְוָה רַבָּה כְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים :

סיפור המהר"ם מרוטנבורג סיפור השבויים היהודים מאתיופיה הרב יהורם מזור

קבר המהר"ם בבית הקברות בוורמס, לידו קברו של
אלכסנדר ווימפן שתרם לפדיון גופתו

שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רנב (1558)
דין פדיון שבויים וכיצד פודין אותם. ובו י"ב סעיפים:

פדיון שבויים קודם לפרנסת עניים ולכסותן

ואין מצוה גדולה כפדיון שבויים ...

שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רנב

סעיף ג – לא למרוח את הזמן!

כל רגע שמאחר לפדות השבויים היכא דאפשר להקדים

הוי כאילו שופך דמים:

סעיף ד

אין פודין השבויים יותר מכדי דמיהם מפני תיקון העולם שלא יהיו האויבים מוסרים עצמם עליהם לשבותם אבל אדם יכול לפדות את עצמו בכל מה שירצה וכן לתלמיד חכם או אפילו אינו תלמיד חכם אלא שהוא תלמיד חריף ואפשר שיהיה אדם גדול פודים אותו בדמים מרובים (ואם אשתו כאחר דמי או לא עיין בטור אבן העזר ס"י ע"ח):

טור אבן העזר סיי ע"ח: (סביב 1300)

בפדיונה כיצד?

נשבית חייב לפדותה.

**ואינו יכול לומר הרי זה גיטך וכתובתיך ותפדה את עצמך
ואפילו אם יאמר איני פודך ולא אטול פירותיך אין שומעין לו [...]**

אלא צריך לפדותה. אפילו אם פדיונה עולה יותר מכתובתה

ואפילו יותר מכדי שוויה

אבל רב אלפס פוסק שאינו חייב לפדותה אלא בכדי שוויה [...]

הרא"ש ז"ל כתב כסברא הראשונה ואינו חייב לפדותה אלא פעם אחת

נשבית שנית אינו חייב לפדותה

שולחן ערוך, יורה דעה, סימן רנב סעיף ה

אין מבריחין השבויים מפני תיקון העולם
שלא יהיו האויבים מכבידים עולם עליהם ומרבים בשמירתם :

חלוקה לקבוצות - גיטין נח ע"א – ילדים, תלמידי חכמים
מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה שֶׁהֲלִיף לְכַרְךָ גָּדוֹל שֶׁבְּרוּמֵי, אָמְרוּ לוֹ:
תִּינּוֹק אֶחָד יֵשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, יִפֶּה עֵינָיִם וְטוֹב רוּאֵי וְקוּוּצוֹתָיו
סְדוּרוֹת לוֹ תִּלְתְּלִים. הֲלִיף וְעָמַד עַל פֶּתַח בֵּית הָאֲסוּרִים, אָמַר:
"מִי נָתַן לְמַשִּׁסָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזֵזִים?" עָנָה אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר:
"הֲלֹא הִ' זֶה חָטְאוּנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בְּדַרְכָּיו הֲלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ."
אָמַר: מוֹבְטָחֲנִי בּוֹ שְׁמוּרָה הוֹרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל, הָעֲבוּדָה! שְׂאִינִי זֶה מְכָאן
עַד שֶׁאֶפְדָּנוּ בְּכָל מָמוֹן שֶׁפּוֹסְקִין עָלָיו. אָמְרוּ: לֹא זֶה מְשָׁם עַד שֶׁפְּדָאוּ
בְּמָמוֹן הַרְבֵּה, וְלֹא הָיוּ יָמִים מוֹעֲטִין עַד שֶׁהוֹרָה הוֹרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל. וּמִנּוּ?
רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֶלְיָשָׁע.

בן יהודע

אָמְרוּ לוֹ: תִּינּוֹק אֶחָד יֵשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, יִפֶּה עֵינָיִם וְטוֹב לְאִי,
וְקוֹצוֹתָיו סְדוּרוֹת לוֹ תִּלְתְּלִים (ישעיה מב, כד). נראה כוונתו לשבח

ביופי דרמזו לו שצריך לחוש עליו לפדותו בשביל **לאפרושי מאיסורא**

שלא יעשו קלון בו.

בן יהודע הוא ספר פירוש על אגדות הש"ס מאת רבי יוסף חיים
מבגדד, בעל הבן איש חי. 1835-1909

הבן איש חי בעצם אומר – צריך לחשוב מי בסיכון, לא רק מי שווה
יותר

מחאת רוזנשטראסה

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%97%D7%90%D7%AA_%D7%A8%D7%95%D7%96%D7%A0%D7%A9%D7%98%D7%A8%D7%90%D7%A1%D7%94

מחאת רוזנשטראסה (Rosenstrasse-Protest) הייתה הפגנה של כמה אלפי נשים גרמניות "אריות" למען שחרור בעליהן וקרוביהן היהודים, שנעצרו על ידי הגסטפו ב-27 בפברואר 1943 ב"אקציית בתי החרושת" ונכלאו במשרדי הקהילה היהודית ברוזנשטראסה, רחוב מרכזי בברלין, מתוך כוונה לשלוח אותם לעבודה במתקני הקהילה היהודית בברלין. הפגנת הנשים נמשכה שבוע ימים. לאחר ההפגנה שוחררו העצורים היהודים, כ-1,800 מספרם, רבים מהם אכן שובצו כמתוכנן לעבודה, ומרביתם שרדו את השואה. לאחר השואה נוצר מיתוס לפיו אמורים היו יהודים אלה להיות מגורשים למחנות ההשמדה במזרח ורק עקב המחאה הם שוחררו.

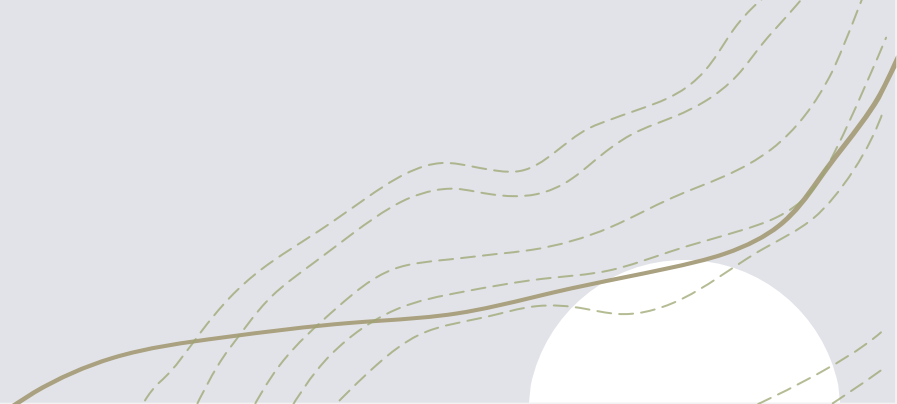
ב-27 בפברואר 1943 החלו נשים גרמניות שבעליהן היו בין העצירים להתגודד סביב בניין הקהילה היהודית בניסיון ליצור קשר עם יקיריהן מבעד לחלונות, ולקרוא לשחרורם. בתחילה ניצבו במקום נשים בודדות, אך הזרם הלך וגבר, ועד מהרה התייצבו במקום מאות ואף אלפי נשים מודאגות. הן הגיעו מיוזמתן; לא הייתה זו הפגנה מאורגנת, לא היו לה מנהיגות והיא הייתה ספונטנית לחלוטין. במשך שבוע ימים נמשכה ההפגנה יומם ולילה, בגשם ובקור. ההערכה היא כי במשך כל ימי ההפגנה השתתפו בה לסירוגין כ-6,000 נשים.

שרלוט ישראל, אחת הנשים שהשתתפו במחאה סיפרה על נחישותן של הנשים לשחרר את בעליהן. על פי עדותה, בשלב מסוים הפנו השומרים הגרמנים שאבטחו את הבית ברוזנשטראסה את נשקם לעבר הנשים המפגינות, ואיימו לפתוח באש, אך הן לא נרתעו. "הם הציבו מולנו מכונות ירייה, ללא אזהרה מוקדמת, וכיוונו אותן אלינו. הם אמרו שאם לא נסתלק מיד הם יפתחו באש", סיפרה שרלוט ישראל. לדבריה, באותו רגע החליטו הנשים כי אין להן מה להפסיד והן החלו ללוות את מחאתן בצעקות ובצרחות לעבר השומרים הגרמנים: "רוצחים, רוצחים, רוצחים".

11. האנציקלופדיה העברית, ערך שבויים ופדיון שבויים: "שבייתם של מאות יהודים במלחמות פורטוגל וספרד בחופי צפון אפריקה במאות ה-15-16, הביאה לשכלול האמצעים הארגוניים ולפיתוח קשרים בין קהילתיים לגיוס כספים לפדיון שבויים. בעקבות כיבוש העיר ארזילה במרוקו על ידי פורטוגל ב-1471, ושבייתם של 250 יהודים, יזם דון יצחק אברבנאל בליסבון בחירת ועד בן 12 חברים, שכל אחד מהם היה אחראי לאיסוף כספים...".

12. הרב ד"ר ישראל מלמד, "פדיון שבויים מאז ובימינו – סקירה הלכתית היסטורית", בתוך: שנה בשנה תשמ"ו: "בשעת גזירות ת"ח ות"ט שבו הקוזקים יהודים רבים ... רובם לוקחו לקושטא הבירה. נזדרזו הקהילות היהודיות בונציה, רומא אמשטרדם המבורג, שאלוניקי ליורנו ועוד וסייעו בידי הקהילה היהודית בקושטא לפדותם. מספר הפדויים – עשרים אלף!".

נשים בשבי

בראשית ל"ד כ"ה-כ"ו: "וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר: וְאֵת חַמּוֹר וְאֵת שָׂכָם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי חֲרָב וַיִּקְחוּ אֶת דִּינָה מִבֵּית שָׂכָם וַיֵּצְאוּ:".

הרב יעקב מדון, "כי קרוב אליך", פרשת וישלח: "אבקש להציע גישה שלישית, ולפיה המניע למעשה לא היה ענישה (כדעת הרמב"ם), ואף לא נקמה (כדעת הרמב"ן), אלא פעולת חילוץ. דינה לא רק נאנסה ועונתה בידי שכם, הוא גם חטף אותה והחזיק אותה בביתו במשך המשך ומתן עם בני יעקב וגם אחריו. שמעון ולוי אחיה היו נחושים לחלץ אותה מביתו. שמעון ולוי לא יכולים היו לחלץ את דינה מבית חמור נשיא הארץ, ולשוב לבית אביהם בלא להרוג את שכם ואת חמור, את כל שומרי הראש, ואת שאר הלוחמים שעמדו בדרכם. זוהי דרכה של פעולת חילוץ, שנספים בה גם חפים מפשע גלוי. נזכיר, בהקשר זה, כי שני דורות קודם לכן היכה אברהם העברי עם שלוש מאות ושמונה עשר לוחמיו את כל צבאותיהם של כדרלעומר וחבריו. מטרתו המוצהרת היתה לחלץ את לוט בן אחיו מן השבי.

29. פרופ' ידידיה שטרן ופרופ' אבי שגיא, "כמה שווה חטוף ישראלי?": "אנו, הישראלים, חזקה עלינו מצוות הכתוב "לא תעמוד על דם רעך". זוהי רגישות מוסרית גנטית טבועה, שלאושרנו לא נשחקה. דמיו של השבוי צועקים מבור השבי: הוא מת חי; מת לשיעורין³. בניגוד למת, הוא חש במיתתו לאורך זמן. הדם השפוך הוא גם דמה של משפחת השבוי, החיה באי-וודאות משתקת, בעגינות מתמשכת, ללא תאריך יעד ואופק שחרור ...

התחושות הללו מתעצמות כאשר מדובר במי שנשבה במהלך שירותו הצבאי. למדינה יש חובה אמיץ, כתוב בדם, עם חייליה. חקוקה בו החובה להשיב הביתה את מי שמוכן לסכן למען הבית את חייו ואת חירותו. המדינה הריבונית צוברת משאבים כלכליים, ביטחוניים, דיפלומטיים ואחרים בזכות נכונותם של האזרחים להקריב עצמם למענה. לפיכך, מוטלת עליה החובה לעשות שימוש במשאבים אלו כדי לפדות את מי שהשליך את נפשו מנגד למענה.

ואולם, הערך של פדיון שבויים איננו מוחלט ... הכל מודעים לטיעונים נגד שחרור השבויים במחיר מופרז: עסקה נדיבה מעודדת מוטיווציה לחטיפות נוספות. מול סכנת החיים של השבוי הנוכחי יש לשקול את סכנת החיים של השבוי העתידי.

היענות לדרישות החוטפים משמעה שחרור אסירים שישובו למעגל הטרור. העסקה פוגעת בהרתעה כלפי מחבלים בפוטנציה שיודעים כי עונשם לא ימוצה. כבר על בסיס טיעונים אלו ברור כי "תיקון עולם" מחייב אותנו לזנוח את מבחן התוצאה ולהתחשב במחיר העסקה. ואולם, חשוב להדגיש כי מדינה ריבונית חייבת לשקול שיקולים נוספים, מסדר גודל אחר - המדינה וראשיה אחראים בראש ובראשונה לביטחון הלאומי ... באופן דומה עלינו לעשות למען השבויים או להימנע מעשייה מתוך אחריות כוללת ... מצד אחד, חטיפת אזרחי וחיילי המדינה היא התרסה בוטה נגד המדינה ולכן מחייבת תגובה. הבלגה עלולה להתפרש על ידי אויבינו כחולשה, ועל ידי חיילינו כחוסר גיבוי ... מהצד האחר, על מדינה ריבונית להימנע מלהקריב אינטרסים עליונים של ביטחון לאומי לשם הצלת שבוייה. במצבים מסוימים הרגישות הקיצונית לשבויים עלולה להתברר כסכנה ממשית לביטחוננו".

41. מחלוקת פוסקי הזמן – האם קיימת עמדה הלכתית חד משמעית?

31. הרב שלמה גורן, "פדיון שבויים תמורת שחרור מחבלים", בתוך: תורת המדינה:

"נראה שבנידון שלנו (=עיסקת ג'יבריל), גם בעלי התוספות הסוברים שאם נשקפת לשבויינו סכנת נפשות, יש לפדות אותם גם יתר על כדי דמיהם, יודו שאסור היה לנהוג כך במקרה שלנו, מכיון שאנו נמצאים במצב מלחמה עם ארגוני הטרור,

וברור ששחרור המרצחים במספר כה רב מגביר את סכנת החבלה והטרור שלהם ... במצב כזה ברור לדעת כל הפוסקים, שאין לפדות את השבויים אלא אחד כנגד אחד ולא יותר מזה ... יוצא אפוא שכל מה שעשינו היה כנגד ההלכה הקדומה של המשנה ושל הפוסקים, ונגד בטחונו של עם ישראל בארץ ובתפוצות ... והיינו למשל בין כל אומות העולם בכניעתנו לארגוני המרצחים

...

אולם על אף כל האמור לעיל, ייתכן שבמקרה של שבויי מלחמה של חיילים שנשבו תוך מילוי שליחות של המדינה ששלחה אותם למשימות המלחמה, מוטלת חובה קדושה לעשות הכל לשחרורים, ואין עליהם כלל המגבלות של המשנה, משום שחיילינו נפלו בשבי במילוי שליחות המדינה ... ואין להתחשב בעת שחרורם בסיכון בטחוני כביכול ששחרורם עלול לגרום לציבור ולמדינה, מפני שכל שאנו אחראים לנפילתם בשבי, עלינו לעשות כל מאמץ לשחרר אותם מהשבי, ואפילו כשלא נקפת להם סכנה בשבי ... זהו מה שנראה בעיניי בסוגיה מסובכת זו."

הרב יעקב אריאל, שו"ת באהלה של תורה ה' ז': "מכיון שכל חייל יוצא בשליחות הכלל להגן על הציבור, לכן חייב כל הציבור, ובפרט המנהיגות הצבאית והמדינית להצילו ולהשיבו לביתו בריא ושלם בכל מחיר אשר יושת עליו. ותקנת חכמים, שאין פודין

את השבויים יותר על כדי דמיהן, לא חלה במקרה זה של חייל שנשלח לסכן את חייו בשם הציבור.

מיהו גם אם נניח כדברינו, אולם אין להתכחש למציאות שקיים חשש אמיתי של "ליגרבו וליתו" ... בנידון דידן האויב מאיים כל הזמן שהוא ימשיך במאבק, כולל חטיפת חיילים. אין כאן חשש עתידי בלבד, אלא איום עכשווי ממשי. מה גם שהסכנה לחטיפות נוספות חלה על כולם בעוד שהשבועיים הם רק כמה יחידים. ועוד דבמלחמה עסקינן, ובמלחמה השיקולים צריכים להביא בחשבון גם את העתיד, ולא רק את ההווה ...

אלא שאם במלחמה עסקינן יש גם שיקול הפוך. כשם שאנו חוששים מפני העלאת המוראל של האויב, כן חובתנו להבטיח את העלאת המוראל של חיילינו. המוראל הוא מרכיב חשוב במלחמה ... עובדה היא שהתורה מיתנה כהן גדול מיוחד – משוח מלחמה – שכל תפקידו לדבר עם הלוחמים שלא ייבהלו ולא יערצו מפני האויב. לכן, חייל היוצא למלחמה צריך להרגיש שהעורף כולו מאחוריו ויעשה הכל להצילו אם ייפגע או יפול בשבי ...
על כן, עלינו להתפלל שה' ינחה את מקבלי ההחלטות בעצה טובה מלפניו".

מסקנות

1. לשחרר שבויים זה הדבר הכי חשוב
2. חשובה הפעולה המהירה
3. תשומת לב מיוחדת לנשים וילדים
4. חובת המדינה לחייליה ואזרחיה

תפילה לאישה הניבטת אליי ממסך הטלוויזיה/מפל י.

לך

המובלת ביד גסה
מהר מדי, אל לא-נודע, אל לא-נסלח

לך

המניחה יד רכה
על שערות ילדתך, להדגים: כף

שיהא כלאך רך
וקצר, בבקשה קצר,
ושקט, בבקשה שקט,
ושנפשוך תוכל לו, בבקשה, בבקשה, שתוכל,

שלא ירבו סימנים על גופך העדין
על לבך המואר

שלא יפרם אמונתך הבוטח
ביום המחר

#יוצאות מעליית הגג

תפלה למען חרותם של השבויים

מי שִׁבְרָךְ אָבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ, אֲבָרְהָם וְשָׂרָה, יֶצְחָק וְרַבֵּקָה, יַעֲקֹב לֵאָה וְרַחֵל
הוּא יְבָרְךָ אֶת כָּל הַנְּשֻׁבוֹת וְהַנְּשֻׁבִים, הַנֶּעְדָּרוֹת וְהַנֶּעְדָּרִים
וְאֶת כָּל הַנְּתוּנִים בַּשְּׁבִיָּה וּבַצָּרָה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂכִינָה מְקוֹר חַיֵּינוּ.
פְּדֵי נַפְשָׁם מִשְׁבִּי וְהַחֲזִירֵי בְּמַהְרָה לְבֵיתָם
וְיִקְיִם בָּהֶם הַכְּתוּב: "קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים
רַחֵל מִבְּכָה עַל-בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנְּחִים עַל-בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ ...
וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ בְּנִים לְגִבּוֹלָם." (יִרְמְיָהוּ לֵא)

אֲחִינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
הִנְתּוּנִים בַּצָּרָה וּבִשְׂבִיָּה
הָעוֹמְדִים בֵּין בָּיִם וּבֵין בֵּיבֻשָׁה
הַמְּקוֹם יְרַחֵם עֲלֵיהֶם
וַיּוֹצִיאֵם מִצָּרָה לְרוּחָהּ
מֵאֶפְלָה לְאוֹרָהּ
מִשְׁעֶבֶד לְגֵאֻלָּהּ
הַשְׁתָּא בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב
וְאָמְרוּ אָמֵן